

امام جمعه شیراز از سال ۵۹ تا ۶۰، دومین شهید محراب و از مبارزان سیاسی در دوران پهلوی. او فرزند آیت‌الله سید محمد تقی دستغیب بود و در سال ۱۲۹۲ در شیراز متولد شد. تحصیلات خود را در حوزه علمیه شیراز تا «سطح» ادامه داد و جای پدر - که سالها پیش از این فوت کرده بود - امام جماعت مسجد باقرخان شد. وی کم‌کم مخالفت خود را با برنامه‌های ضد مذهبی حکومت آشکار ساخت و در شرایطی که روزگار سختی را از نظر مادی می‌گذراند، پیشنهاد پیوستن به کادر قضایی دادگستری را نپذیرفت. در زمان اجرای قانون کشف حجاب، مخالفت‌های آشکار او موجب شد که حکومت اجازه وعظ و منبر را از او بگیرد و سرانجام بر اثر فشارهای زیاد رژیم در سال ۱۳۱۴ مجبور به ترک ایران و مهاجرت به نجف اشرف شد.

پس از گذراندن دروس خارج، فقه و اصول در نجف، موفق به دریافت اجازه اجتهاد و نقل روایات شد. پس از تبعید رضا شاه از ایران، او نیز به توصیه آیت‌الله محمد کاظم شیرازی به ایران بازگشت و با همکاری مردم، مسجد جامع شیراز را که بیش از هزار سال قدمت داشت و به صورت خرابه درآمده بود، بازسازی کرده و آن را به مرکزی برای فعالیتهای مذهبی و سیاسی تبدیل کرد. تجدید بنای مدرسه علمیه حکیم و تأسیس دیگر مدارس علوم دینی از جمله فعالیت‌های او در آن دوران است.

پس از اعلام لوایح شش گانه، او نیز به پیروی از حضرت امام خمینی (س) به مخالفت با اهداف سیاسی رژیم پرداخت و چنان نقش مهمی در گسترش مبارزات در میان مردم داشت که رژیم مجبور شد همزمان با سرکوبی قیام ۱۵ خرداد، او را نیز شبانه دستگیر کند. وقتی مأمورین به منزل او هجوم بردند، مردم خود را سپر ساختند و مانع از دستگیری او شدند. مأموران بسیاری را بازداشت کردند و سرانجام شهید دستغیب برای آزادی مردم بی‌گناه خود را به فرمانداری نظامی معرفی کرد. مقامات محلی، برخلاف قولی که داده بودند، او را تحت فشار مرکز به تهران اعزام کرده و به زندان فرستادند و پس از آزادی، بلافاصله او را تبعید کردند. در سال ۱۳۴۳، بار دیگر به دلیل ادامه فعالیت‌های سیاسی دستگیر و زندانی شد. در طول دوران اقامت اجباری امام در نجف، بارها به ملاقات ایشان رفت و ضمن بیان اخبار ایران و مبارزات مردم، رهنمودهای لازم را کسب کرد. بار دیگر، درگیری خشونت‌آمیز رمضان سال ۵۶ در شیراز، باعث تبعید او از زادگاهش شد.

در همین دوران، به همراهی چهار تن از دیگر روحانیون، طی اعلامیه‌ای شاه را از سلطنت خلع کرد. پس از پیروزی انقلاب، به عنوان نماینده اول استان فارس به مجلس خبرگان رفت و در تدوین قانون اساسی جمهوری اسلامی مشارکت ورزید. چندی بعد، محبوبیت او در میان مردم باعث شد به حکم امام به امامت جمعه شیراز انتخاب شود. آیت‌الله دستغیب، صاحب تألیفات و ترجمه‌های بسیاری است که بیشتر آنها درباره اخلاق، معاد و خودسازی نوشته شده‌اند. از معروف‌ترین کتابهای ایشان می‌توان به «صلاة الخاشعین»، «معاد»، «گناهان کبیره»، «قلب قرآن» و «قیامت و قرآن» اشاره کرد.

او سرانجام در روز ۲۰ آذرماه ۱۳۶۰، هنگامی که عازم نماز جمعه بود، به دست یکی از اعضای گروهک منافقین به شهادت رسید.